

Ἡ ἄσκηση, ἀπὸ τὸν κάτοχο ἢ ἀπὸ τοὺς ἔλκοντες δικαιώματα ἐξ αὐτοῦ, δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ, τὰ ὁποῖα προστατεύονται ἀπὸ τὴν νομοθεσία Κράτους μέλους, κατὰ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐμπορίας δίσκων φωνογράφου, οἱ ὁποῖοι ἔχουν νομίμως κατασκευασθῆ καὶ διατεθῆ στὸ ἐμπόριο ἐντὸς τῆς Πορτογαλικῆς Δημοκρατίας ἀπὸ ἀδειούχου τοῦ κατόχου, δικαιολογεῖται ἀπὸ λόγους πού ἀναφέρονται στὴν προστασία τῆς βιομηχανικῆς καὶ ἐμπορικῆς ιδιοκτησίας κατὰ τὴν ἔννοια τοῦ ἀρθροῦ 23 τῆς ἀπὸ 22 Ἰουλίου 1972 συμφωνίας μεταξὺ Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος καὶ Πορτογαλικῆς Δημοκρατίας (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. Ν. 301, τόμ. 11/004 σ. 167) καί, ἐπομένως, δὲν συνιστᾷ περιορισμὸ ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου, ἀπαγορευόμενον ἀπὸ τὸ ἀρθρο 14 παράγραφος 2 τῆς ἐν λόγω συμφωνίας. Ἡ ἄσκησή τους δὲν συνιστᾷ μέσο ἀδθαιρέτου διακρίσεως ἢ συγκαλυμμένο περιορισμὸ στὸ μεταξὺ Κοινότητος καὶ Πορτογαλίας ἐμπόριο, κατὰ τὴν ἔννοια τοῦ ἰδίου ἀρθροῦ 23.

	Mertens de Wilmars	Bosco	Touffait
Due	Pescatore	Mackenzie Stuart	O'Keeffe
Koopmans	Everling	Χλωρός	Grévisse

Ἐδημοσιεύθη σὲ δημοσίᾳ συνεδρίαση στὸ Λουξεμβούργο στὶς 9 Φεβρουαρίου 1982.

Ὁ γραμματεὺς

A. Van Houtte

Ὁ πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ SIMONE ROZÈS
ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΤΗΝ 1η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1981¹

*Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,*

Ἐπιλαμβάνεσθε μίᾳ αἰτήσεως περὶ ἐκδόσεως προδικαστικῆς ἀποφάσεως, πού

ὑπεβλήθη ἀπὸ τὸ Court of Appeal, καὶ πού ἀναφέρεται στοὺς ὄρους ἀσκήσεως τοῦ δικαιώματος καλλιτεχνικῆς ιδιοκτησίας ἀπὸ πλευρῆς τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου καὶ τῶν διατάξεων τῆς συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας, τῆς 22ας Ἰουλίου 1972.

¹ — Μετάφραση ἀπὸ τὰ γαλλικά.

Τά περιστατικά είναι τά ακόλουθα:

Τό δημοφιλές τρίο υπό τήν όνομασία «The Bee Gees» παρεχώρησε τά δικαιώματά του επί του τραγουδιού μέ τίτλο «Spirits having flown» στήν RSO Records Inc. Η εταιρία αυτή παρεχώρησε περαιτέρω τά δικαιώματα αυτά γιά τό 'Ηνωμένο Βασίλειο, Κράτος μέλος τής Κοινότητας, στήν Polydor Ltd., ή όποία κατασκευάζει και διανέμει στό 'Ηνωμένο Βασίλειο ήχογραφήσεις του έργου αυτού.

Ήχογραφήσεις του ίδιου έργου γίνονται επίσης και πωλούνται στήν Πορτογαλία, χώρα μή μέλος τής Κοινότητας, από τίς διεπόμενες από τό πορτογαλικό δικαιο εταιρίες Phonogram και Polygram Discos, κατόχους των δικαιωμάτων τής RSO επί του τραγουδιού αυτού στήν Πορτογαλία. Οι εταιρίες αυτές ανήκουν στον ίδιο όμιλο εταιριών όπως ή Polydor Ltd.

Δίσκοι που περιείχαν τήν έν λόγω ήχογράφηση και που προήρχοντο από τήν Πορτογαλία εισήχθησαν στό 'Ηνωμένο Βασίλειο από τήν Simons Records Ltd. και διετέθησαν στό εμπόριο από τήν Harlequin Record Shops Ltd., χωρίς τήν άδεια τής Polydor ή τής RSO.

Οί δύο αυτές εταιρίες ένήγαγαν, τότε, τήν Harlequin, ένώπιον του High Court of Justice — Chancery Division — επί προσβολή των δικαιωμάτων τους του δημιουργού στό 'Ηνωμένο Βασίλειο, βάσει του άρθρου 16 παράγραφος 2 του νόμου του 1956 περί δικαιωμάτων του δημιουργού. Άμυνόμενες, ή Harlequin και ή εταιρία Simons, ή όποία παρενέθε υπέρ τής Harlequin, ισχυρίσθησαν ότι ή άγωγή αυτή συνιστούσε μέτρο ίσοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς επί των εισαγωγών, κατά τήν έννοια του άρθρου 14 παράγραφος 2 τής διεθνούς συμφωνίας που συνήφθη μέ τον από 19 Δεκεμβρίου 1972 κανονισμό 2844/72 του Συμβουλίου, μεταξύ τής Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και τής Δημοκρατίας τής Πορτογαλίας.

Άφου τό Chancery Division άπηγόρευσε στις Simons και Harlequin τήν διανομή τής έν λόγω ήχογραφήσεως έντός του

'Ηνωμένου Βασιλείου, οι εταιρίες αυτές ήσκησαν έφεση ένώπιον του Court of Appeal, τό όποιο υπέβαλε στό Δικαστήριο τέσσερα έρωτήματα, που αποβλέπουν στό να προσδιορισθεί κατά πόσον ή νομολογία που έχετε διαμορφώσει στό πλαίσιο τής συνθήκης τής Ρώμης σχετικά μέ τήν έλευθηρη κυκλοφορία των δίσκων και τό δικαίωμα του δημιουργού δύναται να έχει εφαρμογή στις σχέσεις ΕΟΚ—Πορτογαλίας.

Λαμβανομένων υπ' όψη των πιθανών άλληλεπιδράσεων μίας ολοκλήρου σειράς συμφωνιών, που έχουν συναφθεί μέ τρίτες χώρες, ή σπουδαιότητας του προβλήματος δέν διέφυγε τής προσοχής των πέντε Κρατών μελών που κατέθεσαν παρατηρήσεις. Η έννοια «ποσοτικοί περιορισμοί επί των εισαγωγών» υπάρχει πράγματι στό άρθρο XI τής Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Έμπορίου, στό άρθρο 10 τής συμβάσεως περί τής Ευρωπαϊκής Ένώσεως Έλευθέρων Άνταλλαγών, καθώς και σε άλλες έξι συμφωνίες που έχουν συναφθεί μεταξύ Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και κρατών που μετέχουν άκόμη στήν ένωση αυτή.

I — Γιά τήν έπιτυχία τής υπερασπίσεως των εταιριών Simons και Harlequin, θά πρέπει να πληρωθεί καθυσμία από τίς ακόλουθες τρεις προϋποθέσεις:

1. ότι οι συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 14, παράγραφος 2, και 23 τής συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας, καθώς και του κανονισμού 2844/72, παρέχουν στους πολίτες τής Κοινότητας δικαιώματα που τά έθνικά δικαστήρια οφείλουν να προστατεύουν, κατά τήν έννοια τήν όποία δίνει στήν έκφραση αυτή ή νομολογία σας (12 Δεκεμβρίου 1972, International Fruit, Rec. σ. 1220 έπ. 24 'Οκτωβρίου 1973, Schlüter, Rec. σ. 1137 έπ. 5 Φεβρουαρίου 1976, Bresciani, Rec. σ. 130 έπ.)
2. ότι ή άσκηθείσα από τήν Polydor και RSO άγωγή συνιστά μέτρο ίσοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιο-

ρισμούς επί των εισαγωγών, κατά την έννοια του άρθρου 14 της συμφωνίας, τό όποιο δέν δικαιολογείται από λόγους προστασίας τής βιομηχανικής καί έμπορικης ιδιοκτησίας, κατά την έννοια του άρθρου 23 τής έν λόγω συμφωνίας·

3. καί, τέλος, θά πρέπει, άν ύποτεθεί ότι δικαιολογείται γιά τέτοιους λόγους, τό μέτρο αυτό νά συνιστά μέσο αΰθαιρέτου διακρίσεως καί συγκεκαλυμμένου περιορισμού του μεταξύ των συμβαλλομένων μερών έμπορίου, κατά την έννοια τής ίδιας διατάξεως.

II — Στίς αίτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 2844/72 του Συμβουλίου γίνεται κυρίως άναφορά στό άρθρο 113 τής συνθήκης, τό όποιο περιλαμβάνεται στό κεφάλαιο περί έμπορικης πολιτικής.

Τό πρώτο του άρθρο όρίζει:

«Συνάλπτονται, έγκρίνονται καί επικυρώνονται έξ όνόματος τής Κοινότητας ή συμφωνία μεταξύ τής Εϋρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας καί τής Δημοκρατίας τής Πορτογαλίας, τά παραρτήματα καί πρωτόκολλα, καθώς καί οι δηλώσεις, πού προσαρτώνται στην τελική πράξη . . .»

Κατά τό άρθρο του 5:

«Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως πρós όλα του τά μέρη καί ισχύει άμεσα σέ κάθε Κράτος μέλος.»

Ο κανονισμός είναι τό μέσο πού συνήθως χρησιμοποιείται πρós σύνταξη των προβλεπόμενων στό άρθρο 113 τής συνθήκης έμπορικων συμφωνιών μέ τρίτες χώρες, ή τελική δέ διάταξη του κανονισμού 2844/72 έπαναλαμβάνει τό κείμενο του άρθρου 189 τής συνθήκης.

Καίτοι ό κανονισμός έχει άπ' ευθείας έφαρμογή έντός κάθε Κράτους μέλους, έν τούτοις, δέν έπεται, κατ' ανάγκην, ότι τά άρθρα 14 καί 23 τής συμφωνίας έχουν «άμεσο αποτέλεσμα», ότι δηλαδή παρέχουν στους πολίτες δικαιώματα πού τά

δικαστήρια των Κρατών μελών όφείλουν νά προστατεύουν.

Μέ τον κανονισμό 2844/72 έχει μόνο έγκριθεί ή συναφθείσα από τό Συμβούλιο συμφωνία, τό μόνο άρμόδιο όργανο «λήψεως αποφάσεων» δυνάμει του άρθρου 113 τής συνθήκης. Ο κανονισμός έχει ως αποτέλεσμα νά μεταφέρει στην κοινοτική έννομη τάξη τίς διατάξεις τής συμφωνίας, αλλά δέν μεταβάλλει ούτε τό περιεχόμενο ούτε την έκταση έφαρμογής. Συνεπώς, έχει άξία μόνον ως νομοθετικό μέσο. Πέντε Κράτη μέλη έθεώρησαν ότι πρέπει νά καταθέσουν παρατηρήσεις έπ' ευκαιρία τής παρούσης διαδικασίας. Τό Συμβούλιο δέν κατέθεσε παρατηρήσεις.

Σύμφωνα μέ την νομολογία του Δικαστηρίου, πρέπει, έπομένως, πέραν από τό γράμμα των διατάξεων αυτών, νά έρευνηθεί τό «πνεύμα» καί ή «οικονομία» τής συμφωνίας στό σύνολό τής.

III — Η αίτιολογία πού αποτελεί την βάση τής έρμηνείας πού έχετε δώσει στα άρθρα 30 καί 36 τής συνθήκης — καθώς καί σέ όλες τίς διατάξεις πού έχουν «άμεσο αποτέλεσμα» — βασίζεται στην σκέψη ότι ή συνθήκη έδημιούργησε μία κοινή ή ένιαία άγορά.

1. Οι εταιρίες Harlequin καί Simons, από τής ύπογραφής τής συμφωνίας, την 22α Ιουλίου 1972, ήτοι μετά την άπόφαση Deutsche Grammophon τής 8ης Ιουνίου 1971 (Rec. σ. 489 έπ.), άντλούν τό επιχείρημα ότι ή σύνταξη του άρθρου 14 τής συμφωνίας θά ήταν διαφορετική από την έλάχιστα διαφέρουσα του άρθρου 30 τής συνθήκης, άν οι συντάκτες είχαν την πρόθεση νά εξαίρουν από αυτό την άσκηση του δικαιώματος του δημιουργού, πού συνεπάγεται περιορισμούς επί των άνταλλαγών. Η σκέψη αυτή μου φαίνεται έλάχιστα πειστική: θά ήταν αντίθετος δυνατό νά προβληθεί ότι οι διεξαγόμενες διαπραγματεύσεις περί προσχωρήσεως τής Πορτογαλίας στην Εϋρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα έχουν κυρίως ως άντικείμενο νά επεκτείνουν στην χώρα αυτή τό κοινοτικό καθεστώς έλευθέρως κυκλοφορίας καί ότι ή

αναγνώριση στις εταιρίες Harlequin και Simons του δικαιώματος να επικαλούνται το «άμεσο αποτέλεσμα» των εν λόγω διατάξεων της συμφωνίας θά προεδίκαζε τις διεξαγόμενες συνομιλίες περί προσχωρήσεως της Πορτογαλίας στην ΕΟΚ.

2. Κατά το άρθρο 234 παράγραφος 3 της συνθήκης:

«κατά την εφαρμογή των συμβάσεων (πού έχουν συναφθεί πρό της θέσεως εν ισχύι της συνθήκης μεταξύ Κράτους μέλους και ενός ή περισσότερων τρίτων κρατών, συμβάσεις για τις οποίες η πρώτη παράγραφος όριζει ότι τά δικαιώματα και υποχρεώσεις πού απορρέουν εξ αυτών δεν επηρεάζονται από τις διατάξεις της συνθήκης), «τά Κράτη μέλη *λαμβάνουν υπ' όψη* τό γεγονός ότι τά πλεονεκτήματα πού παραχωρεί μέ την παροδσα συνθήκη κάθε Κράτος μέλος αποτελούν *αναπόσπαστο μέρος* της ιδρύσεως της Κοινότητας και επομένως είναι άδιαχωρίστως συνδεδεμένα μέ την σύσταση *κοινωνικών οργάνων*, την μεταβίβαση αρμοδιοτήτων σ' αυτά και την παραχώρηση των ιδίων πλεονεκτημάτων από όλα τά άλλα Κράτη μέλη».

Ή άρχή αυτή ισχύει πολλώ μάλλον για τις συμφωνίες πού συνήφθησαν μέ τρίτο κράτος επ' όνόματι της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας.

Ήλλά, ενώ μέ την συνθήκη της Ρώμης έχει ιδρυθεί μία οικονομική «κοινότητα», τά συμβαλλόμενα μέρη ήθέλησαν μέ την συμφωνία «νά εξασφαλίσουν την ανάπτυξη του εμπορίου τους» και «νά εξαλείψουν προοδευτικά τά εμπόδια στό *ομοιωδες μέρος* των ανταλλαγών τους». Καίτοι στόν τομέα της ελευθέρως κυκλοφορίας των εμπορευμάτων ή δομή της συμφωνίας είναι πράγματι ανάλογος πρός την συνθήκη, ή συνθήκη περιλαμβάνει καί αρκετά άλλα κεφάλαια πλύν του της ελευθέρως κυκλοφορίας.

Κανένα «κοινό όργανο» δέν έχει συσταθεί, πλύν της «Μικτής Έπιτροπής» πού προβλέπεται στό άρθρο 32 παράγραφος 1 της συμφωνίας· σέ περίπτωση «δυσχερειών πού δύνανται νά προκαλέσουν σοβαρή επιδείνωση της οικονομικής καταστάσεως μιάς περιοχής» ή «άν ένα συμβαλλόμενο μέρος κρίνει ότι τό άλλο συμβαλλόμενο μέρος παρέβη ύποχρέωση έκ της συμφωνίας», προβλέπεται μόνο ή δυνατότητα λήψεως «καταλλήλων μέτρων διασφαλίσεως» (άρθρα 25 έως 29), άφου τηρηθεί ή διαδικασία «των διαβουλεύσεων» στό πλαίσιο της «Μικτής Έπιτροπής» (άρθρα 30 καί 32 παράγραφος 2). Ό τρόπος εφαρμογής των ρητρών διασφαλίσεως καί τά συντηρητικά μέτρα, πού προβλέπονται στό άρθρα 25 έως 30 της συμφωνίας, καθορίσθησαν από τον κανονισμό του Συμβουλίου 2845/72, της 19ης Δεκεμβρίου 1972.

3. Τό διεκδικούμενο από τις εταιρίες Harlequin καί Simons πλεονέκτημα θά πρέπει νά χορηγηθεί για τις εισαγωγές στην Πορτογαλία κοινοτικών προϊόντων, τά όποια προστατεύονται, στην χώρα αυτή, από δικαιώματα διομηχανικής καί εμπορικής ιδιοκτησίας ισοδύναμα εκείωνα πού απολαύουν εντός της Κοινότητας.

Γνωρίζομε ότι τά δικαστήρια όρισμένων χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένώσεως Έλευθέρως Άνταλλαγών (Όμοσπονδιακό Έλβετικό Δικαστήριο, 25 Ιανουαρίου 1979, Sunlight· Άνώτατο Δικαστήριο της Αυστρίας, 10 Ιουλίου 1979, Austro-Mechana, ύπόθεση πού άφορούσε παράλληλη εισαγωγή δίσκων) επιτρέπουν στους κατόχους δικαιωμάτων διομηχανικής ή πνευματικής ιδιοκτησίας, στις εν λόγω χώρες, νά προβάλλουν τά δικαιώματά τους αυτά προκειμένου νά άντιτάσσονται σέ εισαγωγές κοινοτικής προελεύσεως· ή άμοιβαίότης δέν είναι, συνεπώς, εξασφαλισμένη.

4. Τά νομολογιακά προηγούμενα, πού επικαλούνται οι εταιρίες Harlequin καί Simons, δέν θεωρούνται άποφασιστικά.

Ἡ σύμβαση Yaoundé του 1963, στήν ὁποία ἀνεφέρετο ἡ ὑπόθεση Bresciani, δέν ἐδασίζετο ἐπὶ τῆς ἀμοιβαιότητος: ἀντιθέτως, μέ τήν σύμβαση αὐτή, ἡ Κοινότης ἀνέλαβε μονομερῶς ὀρισμένες ὑποχρεώσεις ἐναντι τῶν κρατῶν τῆς Ἀφρικῆς καί τῆς Μαδαγασκάρης. Αὐτή ἡ «ἀνισομέρεια» δέν ἦταν, συνεπῶς, ἀντίθετη πρὸς τήν ἀναγνώριση «ἀμέσου ἀποτελέσματος» σέ ὀρισμένες διατάξεις τῆς συμβάσεως.

Ἐπί πλέον, ἡ ὑπόθεση αὐτή ἀνεφέρετο στήν ἐρμηνεία τῶν ὄρων «φορολογικές ἐπιβαρύνσεις ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρὸς δασμούς» τοῦ ἄρθρου 2 παράγραφος 1 τῆς συμβάσεως, συγκρινόμενον πρὸς ἐκείνους τοῦ ἄρθρου 13 παράγραφος 1, τῆς συνθήκης καί ὄχι στήν ἔννοια τῶν «μέτρων ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρὸς ποσοτικούς περιορισμούς». Ἀλλά, ἐπ' αὐτοῦ, αὐτή ἡ διάταξη τῆς συμβάσεως παρέπεμπε ρητῶς στό ἄρθρο 13 τῆς συνθήκης τῆς Ρώμης. Μέ ἄλλα λόγια, τὰ Κράτη μέλη ἠθέλησαν νά ἀναλάβουν ἐναντι τῶν κρατῶν τῆς Ἀφρικῆς καί τῆς Μαδαγασκάρης τίς ἴδιες ὑποχρεώσεις μέ ἐκεῖνες πού εἶχαν ἀναλάβει μεταξύ τους, λόγω δέ τῆς ἀναφορᾶς αὐτῆς ἠδυνήθητε νά ἀποφανθεῖτε ὅτι ἡ διάταξη αὐτή ἐδημιούργει δικαιώματα ὑπέρ τῶν πολιτῶν.

Ἀντιθέτως, μέ τήν ἀπόφασή σας International Fruit, τῆς 12ης Δεκεμβρίου 1972, ἐκρίνατε ὅτι τὸ ἄρθρο XI τῆς Γενικῆς Συμφωνίας Δασμῶν καί Ἐμπορίου — διάταξη πού ἐπίσης ἀναφέρεται στήν κατάργηση τῶν ποσοτικῶν περιορισμῶν — δέν εἶναι τέτοιας φύσεως, ὥστε νά γεννᾷ ὑπέρ τῶν πολιτῶν τῆς Κοινότητος τὸ δικαίωμα νά τὸ ἐπικαλοῦνται ἐνώπιον δικαστηρίων.

Κατ' ἀντίθεση πρὸς τήν ὑπόθεση αὐτή, στήν παρούσα ὑπόθεση δέν πρόκειται περὶ τοῦ ἂν οἱ ἀναληφθεῖσες ἀπὸ τήν Κοινότητα διεθνῆς ὑποχρεώσεις ὑπερισχθῶν τῶν πράξεων τῶν ὀργάνων τῆς (ἐνός κανονισμοῦ τοῦ Συμβουλίου τῶν ὑπουργῶν γιά

παράδειγμα), ὅπως τὸ κοινοτικό δίκαιο ὑπερισχθεῖ, κατ' ἀρχήν, τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου, ἀλλά ἂν οἱ ἀναληφθεῖσες ἀπὸ τήν Κοινότητα ὑποχρεώσεις ἐναντι τῶν τρίτων χωρῶν εἶναι τῆς ἰδίας φύσεως καί ἔχουν τήν ἴδια ἔκταση, γιά τὰ ἐθνικά δικαστήρια, μέ ἐκεῖνες πού τὰ Κράτη μέλη ἀνέλαβαν μεταξύ τους, μέ ἄλλα δέ λόγια, ἂν ἡ κλασσική διεθνῆς ἔννομη τάξη εἶναι ταυτόσημη πρὸς τήν ἐσωτερική κοινοτική ἔννομη τάξη. Ἡ καθημερινή πραγματικότης ἀποδεικνύει ὅτι τὸ πράγμα δέν ἔχει δυστυχῶς ἔτσι.

Στόν παραπλήσιο τομέα τῆς προστασίας τοῦ δικαιώματος ἐπὶ τοῦ σήματος, ἡ νομολογία σας περιέχει ἐνδείξεις πού δέν ἀφήνουν καμμία ἀμφιβολία.

Μέ τήν ἀπόφαση EMI, πού ἐξεδώσατε τήν 15η Ἰουνίου 1976 κατόπιν παραπομπῆς τοῦ High Court of Justice (Rec. σ. 813 ἐπ., κυρίως σ. 845 καί 846, σκέψεις 8 καί 11), ἐκρίνατε ὅτι ὁ κανόνας τῶν ἄρθρων 30 ἐπ. τῆς συνθήκης ἐφαρμόζεται ἐντὸς τῆς κοινῆς ἀγορᾶς, ἀλλά δέν πρέπει νά ἐπεκτείνεται στίς σχέσεις μέ τὰ τρία κράτη. Ἡ ἄσκηση τοῦ δικαιώματος ἐπὶ τοῦ σήματος, πρὸς περιορισμὸ τῆς ἐμπορίας προϊόντων τῶν κρατῶν αὐτῶν, εἶναι ἐπομένως ἀδιάφορη γιά τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν ἐμπορευμάτων *μεταξύ τῶν Κρατῶν μελῶν* καί κατὰ συνέπεια δέν ὑπόκειται στίς ἀπαγορεύσεις τῶν ἄρθρων 30 ἐπ. ἐπειδὴ ἡ *ἐνότης τῆς κοινῆς ἀγορᾶς* δέν ἀπειλεῖται. Ἡ ἐνώπιον δικαστηρίων προσφυγή τοῦ δικαιοῦχου σήματος ἐντὸς κράτους τῆς Κοινότητος ἐναντίον τῆς παραλλήλου εἰσαγωγῆς προϊόντων προελεύσεως τρίτου κράτους, τὰ ὁποῖα φέρουν τὸ ἴδιο σῆμα, δέν ἀντιβαίνει στήν συνθήκη.

Ἔχετε ἀποφανθεῖ (31 Ὀκτωβρίου 1974, Centrafarm, Rec. σ. 1148) ὅτι «στό θέμα τῶν διπλωμάτων εὑρεσιτεχνίας, τὸ εἰδικὸ ἀντικείμενο τῆς βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας συνίσταται κυρίως στό νά ἐξασφαλιστεῖ στόν κάτωχο, προκειμένου *νά ἀνταμειφθεῖ*

ή δημιουργική προσπάθεια του εφευρέτου, τó αποκλειστικό δικαίωμα νά χρησιμοποιεί μία εφεύρεση πρὸς κατασκευή καί πρώτη διάθεση βιομηχανικῶν προϊόντων, εἴτε ἀπ' εὐθείας εἴτε μέ χορήγηση ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως σέ τρίτους, καθώς καί τó δικαίωμα νά ἀντιτάσσεται σέ ὁποιαδήποτε παραποίηση» (σκέψη 9, σ. 1162).

Ἡ νομολογία αὐτή ἀποβλέπει στό νά ἐμποδίσει τήν ἐμφάνιση ἐμποδίων στήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν ἐμπορευμάτων ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἐθνικῶν διατάξεων, οἱ ὁποῖες ὀρίζουν ὅτι τó δικαίωμα τοῦ κατόχου τοῦ δικαιώματος βιομηχανικῆς βιομηχανικῆς ἢ ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας «δέν ἀναλώνεται» μέ τήν διάθεση στό ἐμπόριο τοῦ προστατευμένου προϊόντος, ὁπότε ὁ ἐν λόγω κάτοχος δύναται νά ἀντιταχθεῖ στήν εἰσαγωγή τοῦ προϊόντος πού διατίθεται στό ἐμπόριο ἄλλου.

Ὁ συλλογισμός αὐτός, μεταφερόμενος στήν παρούσα περίπτωση, δύναται νά ὀδηγήσει στήν σκέψη ὅτι, ἀν οἱ εἰσαχθεῖσες στό Ἑνωμένο Βασίλειο ἠχογραφήσεις κατασκευάζονται κανονικά καί πωλοῦνται στήν Πορτογαλία μέ τήν συναίνεση τῶν συνθετῶν καί ἀδειούχων τους, τά τέλη ἐκμεταλλεύσεως, πού καταβάλλονται ὡς τιμή παραχωρήσεως τοῦ δικαιώματος πρώτης κυκλοφορίας τῶν ἠχογραφήσεων, ἀποτελοῦν τήν πρόσφορη «ἀνταμοιβή» τήν ὁποία ἀξίζει ἡ δημιουργική προσπάθεια τῶν συνθετῶν καί τó ἀντάλλαγμα τῆς χορηγηθείσης ἀποκλειστικότητας. Ἔτσι, ἡ νόμιμη ἄσκηση τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ «ἀναλώνεται» μέ τήν διάθεση στήν ἀγορά, ἐντός τῆς Πορτογαλίας, τó δέ «περιεχόμενο» τοῦ ἐν λόγω δικαιώματος δέν ἐπηρέάζεται ἀπό τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία ἐντός τοῦ Ἑνωμένου Βασιλείου.

Ἄλλὰ ἕνας τέτοιος τρόπος ἀντιμετώπισεως θά ἀνέτρεπε πλήρως τήν οἰκονομία τῶν συμβάσεων ἀποκλειστικῆς ἀδείας ἐκμεταλ-

λεύσεως τοῦ δικαιώματος βιομηχανικῆς ἢ ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας.

Τά τέλη ἐκμεταλλεύσεως πού καταβάλλει ἡ Phonogram καί ἡ Polygram Discos στήν RSO ἀντιστοιχοῦν στήν ἐκμετάλλευση τῶν δικαιωμάτων ἀναπαραγωγῆς ἐπί τῆς πορτογαλικῆς ἀγορᾶς. Ἄν ἡ RSO ἐγνώριζε ὅτι οἱ ἠχογραφήσεις πού διετέθησαν στό ἐμπόριο, μέ τήν συναίνεσή της, στήν Πορτογαλία, προωρρίζοντο νά εἰσαχθοῦν ἐλεύθερα στό Ἑνωμένο Βασίλειο καί στά ἄλλα Κράτη μέλη, ἡ ἐταιρία αὐτή ὁπωσδήποτε θά ἀπαιτοῦσε πολύ σημαντικότερο ἀντάλλαγμα. Παρομοίως, ἀν ὁ ἀγγλος ἀδειούχος ἐκμεταλλεύσεως Polydor εἶχε δυνηθεῖ νά προβλέψει ὅτι τó αποκλειστικό δικαίωμα ἐμπορικῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μουσικοῦ ἔργου στό Ἑνωμένο Βασίλειο θά «ἀναλωθεῖ» μέ τήν κυκλοφορία του ἐντός τῆς πορτογαλικῆς ἀγορᾶς, ἡ ἐταιρία αὐτή οὐδέποτε θά ἐδέχετο νά καταβάλλει νέα τέλη, γιά νά δύναται νά κατασκευάζει καί νά πωλεῖ ἐντός τοῦ Ἑνωμένου Βασιλείου τήν ἐν λόγω ἠχογράφηση.

Κατά συνέπεια, ἡ ἀποτίμηση τοῦ δικαιώματος βιομηχανικῆς ἢ ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας καί ἡ σπουδαιότητα τῆς «ἀνταμοιβῆς» τῶν προσπαθειῶν τοῦ «εφευρέτου» καί ἐκείνου πού πρώτος ἐμπορεῦται τó κατασκευαζόμενο ἄσει τῆς εφευρέσεως προϊόν (ἀνταμοιβή καί ἀποτίμηση πού ἀφοροῦν τó «εἰδικό ἀντικείμενο» ἢ τó «περιεχόμενο» τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ) ἐξαρτῶνται ἀπό τίς διαστάσεις καί τήν φύση τῆς ἀγορᾶς, στήν ὁποία δύναται νά διατεθεῖ τó προϊόν.

Ἡ θεωρία τῆς «ἀναλώσεως» ἀνεπύχθη μόνο στίς μεταξῶν Κρατῶν μελῶν σχέσεις ἐπί σκοπῶ συμπληρώσεως τῆς ἐλευθέρως κυκλοφορίας. Προϋποθέτει, μεταξύ ἄλλων, ὅτι ἔχει συγχρόνως ἐπιτευχθεῖ ἡ ἐλευθερία παροχῆς ὑπηρεσιῶν (σκέψη 25 τῆς ἀποφάσεως Musik-Vertrieb Membran τῆς 20ῆς Ἰανουαρίου 1981) καί, θά προσέθετα, ἡ ἐλευθερία ἐγκαταστάσεως. Δέν εἶναι καθόλου ἀναγκαῖο νά λεχθεῖ ὅτι ἡ προβλεπόμενη στήν συμφωνία Πορτογαλίας—ΕΟΚ ἐλευθέρωση τῶν ἀνταλλαγῶν

δέν συνοδεύεται από την επίτευξη των λοιπών αυτών ελευθεριών, οι οποίες προ-υποθέτουν την εγκαθίδρυση κοινής αγοράς.

Άκόμα κι αν η έμπορία ή η κατασκευή των επιδικών ήχογραφήσεων, τόσο εντός της κοινής αγοράς όσο και εντός τρίτων χωρών, προέκυπτε από την δραστηριότητα επιχειρήσεων που ήταν όλες θυγατρικές μιας και μόνης επιχειρήσεως, εγκατεστημένης έστω εντός Κράτους μέλους, αυτή ή κοινή καταγωγή θά είχε ενδιαφέρον μόνο αν τά επίδικα δικαιώματα του δημιουργού συνυπήρχαν *έντός του χώρου της κοινής αγοράς*, διότι, στην περίπτωση αυτή, η άσκηση των δικαιωμάτων αυτών θά ήδυνάτο νά στεγανοποιήσει την εν λόγω αγορά. Καίτοι η αρχή της έδαφικότητας του δικαιώματος του δημιουργού δέν υφίσταται πλέον στο επίπεδο καθενός από τά Κράτη μέλη, εξακολουθεί νά υπάρχει στίς σχέσεις της Κοινότητας μέ τά τρίτα κράτη.

5. Η εταιρία Polydor δικαίως παρατηρεί ακόμη ότι στην τελευταία αιτιολογική σκέψη του προοιμίου της συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας όρίζεται ότι «καμμία διάταξη της συμφωνίας αυτής δέν δύναται νά έρμηνευθεί ως άπαλλακτική των συμβαλλομένων μερών από τίς υποχρεώσεις πού έχουν αναλάβει δύναμει *άλλων διεθνών συμφωνιών*». Όμως, οι διεθνείς συμφωνίες περί βιομηχανικής και έμπορικης ιδιοκτησίας (για παράδειγμα ή σύμβαση περί προστασίας της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, πού υπεγράφη στό Παρίσι τό 1883 και άνεθεωρήθη, για τελευταία φορά, στην Στοκχόλμη τό 1967 ή σύμβαση της Βέρνης του 1886 περί προστασίας των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων) δέν συνεπάγονται την «ανάλωση του δικαιώματος». Η *διεθνής* συμφωνία ΕΟΚ—Πορτογαλίας δέν δύναται, συνεπώς, νά έρμηνευθεί υπό έννοια διαφορετική από τίς διεθνείς συμβάσεις περί προστασίας της βιομηχανικής και έμπορικης ιδιοκτησίας.

Στόν παραλήσιο τομέα των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, ή ανάλωση των παρεχομένων από τό κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας δικαιωμάτων έκτείνεται μόνο στίς πράξεις πού άφορούν τό καλυπτόμενο από τό εν λόγω δίπλωμα ευρεσιτεχνίας προϊόν, πράξεις πού συντελούνται εντός των συμβαλλομένων κρατών, άφου τό προϊόν αυτό έχει διατεθεί στό εμπόριο *έντός ενός των εν λόγω συμβαλλομένων κρατών* από τον κάτοχο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή μέ ρητή του συναίνεση (άρθρο 32 της συμβάσεως περί του κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας). Παρομοίως, τά δικαιώματα πού παρέχει ένα έθνικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας εντός Κράτους μέλους «ανάλονται» μόνον όταν τό προϊόν διατεθεί στό εμπόριο, *έντός ενός εκ των συμβαλλομένων κρατών*, από τον κάτοχο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή κατόπιν ρητής του συναίνεσεως (άρθρο 81 παράγραφος 1 της συμβάσεως). Δέν υπάρχει, επομένως, «ανάλωση», όταν τό προϊόν διατίθεται στό εμπόριο εντός τρίτου κράτους, τό όποιο άποτελεί μέ την Εύρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα ζώνη έλευθέρων άνταλλαγών. Αυτό δύναται νά συμβεί μόνο στην περίπτωση όπου τό κράτος αυτό συμμετάσχει στην εν λόγω σύμβαση (άρθρο 96 της συμβάσεως).

Γιά όλους αυτούς τούς λόγους, ή «ένωτική» θεωρία της ανάλωσης των δικαιωμάτων βιομηχανικής και έμπορικης ιδιοκτησίας στό κοινοτικό πλαίσιο, όπως προκύπτει ιδίως από την έκδοθείσα την 8η Ιουνίου 1971 απόφαση Deutsche Grammophon στην περίπτωση των ήχητικών υποθεμάτων», δέν είναι εφαρμόσιμη στίς πράξεις πού άφορούν τό καλυπτόμενο από τό δικαίωμα του δημιουργού έργο, οι οποίες έκτελούνται στό έδαφος τρίτης χώρας, έστω κι αν τό έργο διετέθη στό εμπόριο από τον κάτοχο του δικαιώματος ή μέ ρητή του συναίνεση.

IV — Υπό τίς περιστάσεις αυτές, νομίζω ότι πρέπει νά εξετασθεί αν οι όροι του άρθρου 14 της συμφωνίας («τά μέτρα ίσο-

δυνάμου αποτελέσματος πρὸς ποσοτικούς περιορισμούς ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν *καταργοῦνται . . .*) διαφέρουν ἀπὸ ἐκείνους τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης («οἱ ποσοτικοὶ περιορισμοὶ ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν, καθὼς καὶ τὰ μέτρα ἰσοδυνάμου αποτελέσματος, ἀπαγορεύονται . . .») καὶ ἂν ἡ δικαστικὴ ἀπό-

φαση μὲ τὴν ὁποία σκοπεῖται ἡ ἀπαγόρευση τῆς εἰσαγωγῆς καὶ πωλήσεως τῶν ἐν λόγω δίσκων στὸ Ἡνωμένο Βασίλειο συνιστᾷ «μέσο ἀναιρέτου διακρίσεως ἢ συγκαλυμμένο περιορισμὸ τοῦ ἐμπορίου» κατὰ τὴν ἐννοια τοῦ ἄρθρου 23 τῆς συμφωνίας.

Εἰς ἀπάντησιν τῶν ὑποβληθέντων ἐρωτημάτων, καταλήγω στὸ ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποφανθεῖτε ὅτι: ἔταιρία ἢ ὁποία εἰσάγει ἐντὸς Κράτους μέλους ἡχογραφήσεις πού ἐτέθησαν κανονικῶς σὲ κυκλοφορίαν ἐντὸς τῆς Πορτογαλίας δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθεῖ, ἐνώπιον δικαστηρίου τοῦ ἐν λόγω Κράτους μέλους, τὴν διατάξιν τοῦ ἀπὸ 19 Δεκεμβρίου 1972 κανονισμοῦ 2844/72 τοῦ Συμβουλίου, προκειμένου νὰ ἀντιταχθεῖ στὴν ἀποκλειστικότητα ἐμπορίας τὴν ὁποία προβάλλει, στὸ ἴδιον αὐτὸ Κράτος μέλος, ὁ κάτοχος ἀποκλειστικῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως δικαιωμάτων δημιουργοῦ ἐπὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν ἡχογραφήσεων.